

Püspöki jelentés az egyházkerület közgyűlésén, Harta, 2018. április 27.

Hálaadás, bűnbánat és reménység

Természetes, hogy utolsó püspöki jelentésem egyfajta leltárkészítés, amelyben ötvöződik az őszinte hálaadás és a bűnbánat az elmúlt másfél évtizedért. A reális mérlegkészítésben segíthet, ha felidézem a 2003. szeptember 6-án, a békéscsabai nagytemplomban elhangzott püspöki székfoglalóm néhány pontját: hogyan, milyen célkitűzésekkel, reménységgel indultam, és vajon mi valósult meg mindebből?

Hálaadás

Beköszöntő igehirdetésemben már jeleztem, hogy a János evangéliumából kapott bibliai alapról indulva - „*legeltesd és őrizd az én juhaimat!*” -, kettős pillérre szeretném felépíteni püspöki szolgálatomat: a passió és a misszió pilléreire. Fontos a kettő közötti ÉS kötőszócska is, amely világossá teszi a kettő szerves összetartozását. A passió misszió nélkül meddő, következmények nélküli torzó. A misszió passió nélkül gyökértelen frázis, üres propaganda...”

Úton húsvétól pünkösd felé, amikor egyházkerületünk missziói napját is meghirdettük, amely egyben aktív püspöki szolgálatom tervezett záróakkordja, talán érdemes még felidézni néhány ma is aktuális mondatot székfoglalómból: „A kereszt és a nyitott sír együtt indítanak a teljes misszióra. Erre kell felszabadítunk gyülekezeteinket, melyek jelentős része még mindig önmagáért él, önmaga körül forog. Ma már nem külső erők zárnak minket gettóba, hanem saját belső erőtlenségünk, önző kegyességünk, kicsinyhitűségünk bénít. Mindebből csak a megfeszített, de feltámadott Úr tud kiszabadítani minket szavának és Lelkének ébresztő, mások felé mozgósító erejével.”

Aktuálisan kapcsolódik 2003-as gondolataimhoz a 2017. novemberében a zsinat előtt elhangzott utolsó elnök-püspöki beszámoló, amelyben a jubileumi esztendőt értékelve, többek között így fogalmaztam: „Sok tekintetben megvalósult a reformáció egyik alapvető küldetése: tudatos kilépés az evangélium kincsével a templomok zárt világából az utcák és terek népe felé. Ezt szolgálták a sokszínű reformációi programok éppúgy, mint a különféle emlékművek, szobrok és kutak, amelyek tágas tereken hirdetik a reformáció ma is aktuális üzeneteit. Fontos lenne, hogy a jubileumi év elmúltával ne vonuljunk vissza a kinyíló tágas

tereokról erős váraink fedezékébe, hiszen jézusi küldetésünk szerte az egész világba szól!”

De hogyan tölthetjük be hitelesen és hatékonyan ezt a küldetésünket? A békéscsabai startkőnél erre a kérdésre két szóval próbáltam válaszolni: passzióval, azaz szenvedélyesen, és hilaritással, azaz derűvel.

„Míg a passió a misszió tartalmát adja, addig a passzió a hogyan megtalálásában segíthet. Küldetésünket csak szenvedélyes szeretettel, odaszánt étellel érdemes végezni, és csak így lehet betölteni...”

Az evangéliumról nem lehet kimérten, szenvtelenül tanúskodni... Nem prédikációs stílusról van szó, nem az igehirdető habitusáról, emberi lelkesedéséről, hanem arról, hogy vajon kérjük-e kitartóan, és beengedjük-e alázatosan életünkbe a Szentlélek tüztét? Komolyan hisszük-e, vagy csak fásultan idézgetjük: az egyháznak alapvető életfeltétele, hogy állandó pünkösdben és reformációban éljen és égjen...”

A csabai indulástól egészen napjainkig püspöki szolgálatom centrumában az igehirdetői szolgálat áll. Hálás vagyok, hogy olyan sok lehetőséget kaptam erre gyülekezeteinkben, intézményeinkben. Természetesen itt is igaz, hogy emberé a munka, Istené az áldás. Hiszen az igehirdetés is munka, ha úgy tetszik, „A Munka”! A lelkész legszebb, legfontosabb és legfelelősségteljesebb küldetése, amelyre az áldást egyedül Isten adhatja.

A „hogyan” kérdés megválaszolásához tartozik még a hilaritás, a derű értelmezése: „A passzió szóban benne rejlik a derű, az öröm ajándéka is. Jézus passiója véres valóság, amit halálosan komolyan kell vennünk és hirdetnünk. De ugyanakkor önmagunk fontosságát ebben a küldetésben vétek túlértékelni. Merjük újra felfedezni a lutheri hilaritást, a derűt, a humor ajándékát. Merjünk újra nevetni, nem egymáson, de együtt, és időnként önmagunkon is. Ne higgyük, hogy a föld általunk forog, a nap mi hangunkra kel föl, és az egyház jövője rajtunk áll, vagy bukik. Emlékezzünk az egyetlen Főpásztor, az egyedüli jó Pásztor görcsoldó szavaira: a nyáj s annak minden tagja, tehát még az evangélikus egyház is az övé! Veritékszag, állandó panaszkodás, önsajnálát és sértődöttség helyett, olyan jó lenne egy derűs kerületben szolgálnunk együtt, hiszen ne feledjük: délen még a nap is többet süt...”

Szeretném hinni, hogy ez nem csupán naiv álom, hiú ábránd, hanem az olykor elkerülhetetlenül borús, napfogyatkozásos történések ellenére is,

nevünkhöz méltóan déli, azaz a mi igazi Napunk, Jézus fényéből, evangéliumából élő, derűs, „mediterán” közösség voltunk, vagyunk és maradunk. Hálás vagyok az elmúlt másfél évtizedben együtt megélt derűs percekért egyházkerületünk legkülönbözőbb közösségeiben, alkalmain...

Bűnbánat

Ha őszinte önvizsgálatra készen olvasom tovább székfoglalómat, akkor a „kiknek kell szolgálnom” kérdésfelvetéssel kapcsolatban már több lehet bennem az önkritikus bűnbánat, mint az elégedett hála érzése.

Vajon sikerült-e betöltenem azt, amit ott a csabai oltárnál így fogalmaztam meg: „Amikor induló püspöki szolgálatom prioritásairól szólok, akkor első helyre lelkésztestvéreimet állítom. Első renden a lelkipásztorok pásztor szeretnék lenni.

Miért? A válasz egyszerű: ha a pásztoroknak nincsen pásztor, előbb-utóbb a nyájak is pásztor nélkül maradnak és elszélednek. Spirituálisan éhes, rosszul táplált pásztorok nem tudnak legeltetni. Gondozatlan pásztorok alkalmatlanok mások gondozására. Agyonterhelt pásztorok képtelenek mások terhét felvenni...”

A sajnós, ma is aktuális diagnózis után a terápiát így vázoltam fel 2003. őszén: „A válságos helyzetet nem lehet megoldani havonkénti néhány óras lelkészi munkaközösségi ülésekkel, évenkénti két országos lelkészkonferenciával, esetleges lelkészevangelizációkkal. Egyrészt jól átgondolt, nem fakultatív továbbképzésre van szükség, másrészt pedig olyan lelkészi csendes napokra, ha úgy tetszik, lelki gyakorlatokra, ahol valóban lerakhatók a lelki terhek és spirituálisan is fel lehet tölteni...”

Remélem, hogy ennek az égető problémának az enyhítésében valamit segítettek és segítenek az évek óta rendszeresen felkínált egyházkerületi rekreációs napok, munkaévkezdő lelkészkonferenciák, hivatásgondozó alkalmak, valamint a szolgáló lelkészek, pedagógusok, diakóniai és egyéb gyülekezeti munkatársak nyilvános elismerését célzó egyházkerületi kitüntetések, díjak, üdülési lehetőségek. De ugyanakkor bűnbánattal gondolok arra, hogy milyen kevés időm jutott, különösen is a 2010-től rám szakadó elnök püspöki kötelezettségek mellett, a személyes lelkipásztori beszélgetésekre...

Nyomasztó gondunk a lelkészhiány, ami kerületünket is erősen érinti. Kérdés, hogy a bevezetés előtt álló lelkészi életpályamodell mennyiben és mikorra lesz képes enyhíteni ezt a súlyos problémát?

Sajnos, szomorúan aktuális az is, amit a nem lelkeszi munkatársakra nézve írtam le akkor, amikor még talán csak fele ennyi intézményünk volt: „Miközben a pásztorok pásztorolására koncentrálnak, nem feledkezhetünk meg arról a több száz hűséges pedagógusról sem, akik evangélikus óvodáinkban és iskoláinkban ugyancsak egyfajta sajátos pásztori küldetést töltenek be. Szervezett szakmai továbbképzésük – tudtommal – biztosított, de lelki gondozásuk területén még komoly adósságunk van...”

Ugyancsak őszinte önvizsgálatra és bűnbánatra indítanak egyházkerületünk népmozgalmi adatai, amelyeket Andorka Árpád felügyelő úr jóvoltából szakszerű precízséggel feldolgozva évente kézhez kapunk. Nem szívesen nézünk bele a számok tükrébe, mert többnyire komor a kép: sokfelé fogynak, leépülnek gyülekezeteink... De tökéletesen igaza van Árpádnak, amikor jelentését így zárja: „ne felejtsünk el, az adatok mögött mindig Isten teremtményei, gyermekei vannak. Azt se feledjük, amit a költő mond: Növeli, ki elfedi a bajt.”

Reménység

Végül, a hálaadó és bűnbánó visszatekintés, mérlegkészítés után, komolyan véve Péter apostol biztatását, szeretnék számot adni a bennem élő reménységről, hiszen akadnak növekvő közösségeink is, éppen szárba szökkenő új vagy éppen újraéledő gyülekezetünk is.

Amikor a jövő felé fordulunk, hálás örömmel állapíthatjuk meg, hogy a püspökválasztás példásan jó rendben zajlott le. Gyülekezeteink gazdag, minden szempontból minőségi jelöltkínálatból választhattak. Meggyőződésem, hogy Kondor Péter személyében olyan szolgatársunk kapott jelentős arányú bizalmat, akinél kevesen ismerik jobban egyházkerületünk és egész egyházunk valós helyzetét, örömeit és terheit, jelen és eljövendő szolgálatának kihívásait.

Imádkozó szeretettel kívánom, hogy Ő is kapja meg azt a támogató szeretetet egyházkerületünk népétől, lelkeszeitől és egyéb munkatársaitól, ami az én másfél évtizedes szolgálatom betöltését is lehetővé tette és segítette.

Amikor mindezt itt és most, majd pedig, Deo volente, pünkösdhétfőn, a pestszentimrei Sportkastélyban is, Mindenkinek hálás szívvel megköszönöm, az egyház Urának további gazdag áldását és vezetését kérem Egyházkerületünk egész népére, új Vezetőire és jövőjére a mai útmutató ige zsoltárversével: „Áldjad, lelkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!” (Zsolt 103, 2)

Gáncs Péter